

ПРОГРАМА за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Столична община 2012 - 2016 г.

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

чл. 40 ЗЗЖ

I. Въведение

Със Закона за защита на животните (ЗЗЖ) се възлага на общините да разработват програми за овладяване на популацията от безстопанствени кучета. Настоящата програма е изготвена на основание чл. 40, ал. 1 и ал. 2 от ЗЗЖ и обхваща периода 2012 - 2016 година.

II. Анализ на съществуващото положение

1. Данни за популацията:

През 2009 г. Българската академия на науките извърши преброяване на безстопанствените кучета на територията на Столична община. Изследването показва, че към 01.05.2009 г. броя на безстопанствените кучета е бил 8 538.

Изводът, който се налага от извършеното преброяване през 2009 г. е, че в сравнение с предходното през 2007 г., броят на безстопанствените кучета е редуциран с 2 586 кучета или с 23%.

През февруари 2011 г. се проведе преброяване на популацията на безстопанствени кучета, извършено от екипи на ОП "Екоравновесие", според което броят на безстопанствените кучета е 9 242.

2. Причини за наличието на безстопанствени кучета

2.1. Недостатъчен контрол върху популацията на домашните кучета

Популацията на безстопанствените кучета е пряко свързана с увеличаване на броя на домашните кучета и липсата на контрол за тяхното размножаване, както и изоставянето им от страна на собствениците. Кучето достига полова зрялост на 6-8 месечна възраст, ражда 2 пъти годишно, средно от 5 до 8 кученца. Очевидно е, че само няколко изгонени домашни кучета са в състояние за кратко време бързо да увеличат броя на безстопанствените кучета. Подобна е ситуацията и с кучетата, които се отглеждат в индустриалните зони и строителните обекти, крайградски квартали. Констатирана е недобра информираност на гражданите от ползите от кастрацията на домашните любимци. От възможностите за безплатна кастрация и освобождаване на такса "куче" на притежателите на кастрирани животни през 2011 г. и 2012 г. са се възползвали приблизително 1200 граждани.

Безотговорното отношение на част от хората към поколението на техните кучета - домашни любимци, допускане на неконтролно размножаване и изоставяне на кучетата - пазачи по строежите са основна предпоставка за увеличаване популацията на безстопанствени кучета. С цел регламентиране на правилата за отглеждане и притежаване на домашни любимци и на основание чл. 44, ал. 1 и т. 8, и ал. 2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, чл. 178 и чл. 133 от Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД) и Закона за защита на животните, беше подготвена и приета с решение №379/23.06.2011 г. на Столичния общински съвет Наредба за придобиване, притежаване и отглеждане на животни - домашни любимци /кучета и котки/ ("Наредбата").

В изпълнение на Наредбата във всеки от районите беше създадена мобилна група за проверка на регистрацията на домашните кучета, наличие на поставен микрочип и ветеринарномедицински паспорт. Съгласно чл. 39 от Закона за защита на животните собствениците на кучета, които поставят микрочип на своето куче, са освободени от данък за първата година от неговото поставяне. Ако кучето е кастрирано, собственикът се освобождава от такса по чл. 175 от ЗВД, но е задължен да го регистрира.

Съществуването на безстопанствени кучета в дадено населено място се благоприятства също от осигуряването на хранителен ресурс, вода и подслон. Установени са редица случаи на хранене на безстопанствени животни с необработена храна, включително сурово месо и остатъци, което е допълнителна предпоставка за пренос на заразни болести и агресивно поведение от животните.

Членове на неправителствени организации за защита на животните и отделни граждани създават различни пречки при работата на екипите на ОП "Екоравновесие", които залавят кучета - укриват кучетата и ги пускат отново на улицата след оттегляне на екипите, създават конфликтни ситуации с екипите по време на залавяне на кучетата, не спазват правилата за влизане и присъствие в приюта за кучета в с. Сеславци и др.

Друга негативна практика е осиновяването на голям брой безстопанствени животни от едно и също лице, което не е в състояние да се грижи за тях в дома си. В резултат на това, кучетата биват оставяни без контрол върху тяхното поведение и без да им се осигуряват необходимите медицински грижи - ваксини, медикаменти и редовни прегледи.

2.2. Проблеми и слабости в дейността на ОП "Екоравновесие":

2.2.1. Недостатъчен брой екипи за залавяне на безстопанствени кучета;

2.2.2. Недобра квалификация на административния и техническия персонал на ОП "Екоравновесие";

2.2.3. Конфликти с неправителствени организации при залавянето на кучета.

2.3. Приюти

Недостатъчен капацитет на приютите, ограничаващ броя на заловените кучета, които могат да бъдат настанени в приют.

На територията на Столична община функционират следните приюти и кастрационни центрове за безстопанствени кучета:

1. Приют в с. Сеславци с капацитет 200 броя кучета, стопанисван от ОП "Екоравновесие";
2. Приют в с. Горни Богров с капацитет 500 броя кучета, стопанисван от Фондация за защита на животните - България;
3. Приют в район "Слатина" с капацитет 100 броя кучета, стопанисван от Фондация "Тиерхилфе зюден";
4. Приют в район "Лозенец" с капацитет 200 кучета, стопанисван от Сдружение с нестопанска цел "Германо-българска помощ за животните".
5. Кастрационен център в район "Студентски", стопанисван от Фондация "Тиерхилфе зюден";
6. Кастрационен център в район "Илинден", стопанисван от Българско дружество за защита и опазване на животните.

2.4. Отсъствие на единна национална електронна база данни за регистрираните и микрочипирани:

2.4.1. Домашни кучета и техните собственици;

2.4.2. Обработени безстопанствени кучета.

Резултатите от регистрацията на домашните любимци в столицата показват, че ветеринарните клиники и кабинети не изпълняват изискването на чл. 174, ал. 4 от ЗВД, който ги задължава да регистрират животните в информационната система на Министерството на земеделието и храните (МЗХ) и да предоставят ежемесечно информацията на общината по местонахождение на клиниката или кабинета. Това възпрепятства проследяването на ситуацията и набавянето на коректна и актуална информация за броя и състоянието на животните. Не е налице възможност да се оцени доколко ефективни са действията на отделните общини по кастрацията и намаляването на популациите от бездомни кучета на тяхна територия.

Наличието на актуална и вярна информация за броя на домашните и безстопанствените кучета, както на

територията на Столична община, така и на територията на цялата страна позволява правилното планиране на ресурсите за преодоляване на проблема.

2.5. Нормативната уредба:

2.5.1. Съществуващата законова регламентация не позволява да се формира национална политика и цел за постигане на стройна система от мерки, която да допринесе за решаване на проблема в цялост;

2.5.2. Липсва законово уреден механизъм за контрол на национално ниво върху изпълнението на общинските програми за намаляване на популациите на безстопанствени кучета, както и система за отчитане на резултатите от приложените мерки;

2.5.3. Няма ясни гаранции за добра координация в действията на БАБХ, общините и неправителствените организации за защита на животните и др.

III. Проблеми, свързани с безстопанствените кучета

1. Риск за хората

1.1. Безстопанствените кучета създават риск от ухапване и застрашават живота и здравето на хората;

1.2. Безстопанствените кучета са преносители на болести, опасни за човека - бяс, ехинококоза (кучешка тения), бруцелоза, микроспория, демодекоза и др.;

1.3. Създават дискомфорт на гражданите като шум, замърсяване на градската среда и възможност за възникване на пътно-транспортни произшествия.

2. Риск за безстопанствените кучета

2.1. Тежкото положение на безстопанствените кучета травмира хората, които обичат животните;

2.2. Кучетата страдат от различни болести, глад и студ. Много от безстопанствените кучета са обект на посегателство и тормоз от страна на граждани.

IV. Цели на програмата

1. Постоянен и строг контрол върху размножаването на безстопанствените кучета.

2. Намаляване на популацията на безстопанствени кучета до края на 2014 г. с 50%, а до края на 2016 г. - с 95% (1)

3. Установяване на устойчиви практики за придобиване на безстопанствени животни;

4. Повишаване информираността на гражданите за отговорностите и задълженията при отглеждане на домашни кучета.

V. Методи за решаване на проблема с безстопанствените кучета:

1. Кастрация, обезпаразитяване, ваксинация, трайна маркировка и връщане по места на неагресивни и здрави безстопанствени кучета.

2. Евтаназия на неизлечимо болни и агресивни безстопанствени кучета.

3. Придобиване на безстопанствени кучета.

4. Провеждане на информационни и образователни програми за гражданите и служителите на Столична община.

5. Контрол върху отглеждането на домашни кучета.

6. Подобряване на дейността на ОП "Екоравновесие".

7. Строеж на нови приюти за настаняване и обработване на по-голям брой безстопанствени кучета.

VI. Мерки по изпълнение на целите

1. Кастрация, обезпаразитяване, ваксинация, трайна маркировка на обработените безстопанствени кучета.

1.1. Кастриране на безстопанствени кучета в жилищните квартали

Децентрализиране на дейностите по залавяне, кастрация, ваксинация и обезпаразитяване на безстопанствените кучета, чрез делегиране на съответните правомощия на районните кметове за сключване на договори от кметовете на райони с ветеринарни клиники и амбулатории. Целта е да се увеличи броя на обработените животни и наблюдението на популацията на място.

Очакваните резултати след обхващане на всички райони на територията на Столична община са популацията на безстопанствени кучета да се ограничи до 2014 г. с до 50 %.

1.1.1. Манипулациите могат да се извършват:

а) във ветеринарните клиники и амбулатории - I-ва или II-ра категория, съгласно Наредба № 42 на МЗХ, със съдействието на районните кметове и граждани и по ред и правила, утвърдени от кмета на Столична община;

б) в приюти и кастрационни центрове на територията на Столична община;

1.1.2. Ветеринарните клиники и амбулатории, в които ще се извършва кастрация на безстопанствени животни следва да са предварително одобрени от БАБХ.

1.1.3 Сключване на договори между общинската администрация и ветеринарни клиники, кастрационни центрове, амбулатории и организациите, притежаващи мобилни клиники, одобрени от БАБХ, на територията на районите на Столична община, за извършване на кастриране, обезпаразитяване, идентификация с микрочип и ваксиниране на домашни и на заловени и закарани на място от екипите на ОП "Екоравновесие" безстопанствени кучета.

1.1.4. Кметовете на райони, съвместно с ОДБХ - София или БАБХ да осъществяват контрол върху приютите, кастрационните центрове, клиниките и амбулаториите на територията на Столична община, с които имат сключени договори за кастрация на безстопанствени кучета.

1.2. Кастриране и обезпаразитяване на безстопанствени кучета в рискови зони

1.2.1. Ромските квартали

1.2.2. Промишлени, крайградски зони и строителни обекти

1.3. Повишаване ефективността на работа на ОП "Екоравновесие"

1.3.1. Поетапно увеличаване екипите по залавяне към ОП "Екоравновесие" с над 6 броя

1.3.2. Поетапно увеличаване броя на ветеринарните лекари към ОП "Екоравновесие"

1.4. Сключване на споразумения с неправителствени организации за защита на животните, стопанисващи приюти, кастрационни центрове и притежаващи мобилни клиники за участие в кастрационна програма на Столична община, с договорени конкретни ангажименти по отношение месечния брой обработени безстопанствени и домашни кучета.

1.5. Закупуване на мобилни клиники за кастрации на домашни и/или безстопанствени кучета, провеждане на целенасочени и системни кастрационни кампании по квартали и райони, по предварително утвърдени графици.

1.6. Създаване на електронна база данни за обработените безстопанствени кучета, в която се вписва номера на поставения микрочип, съдържащ информация за датата и мястото на обработка, ветеринарния лекар извършил манипулациите, мястото, на което е върнато кучето.

1.7. Създаване на механизъм за обмен на информация между електронните регистри и местните данъчни служби.

1.8. Изграждане на нови приюти

1.9. На всяко обработено безстопанствено куче се поставя микрочип и се поставя външна маркировка (V - образно купирание на ухото или ушна марка);

1.10. За обработените безстопанствени кучета ветеринарните клиники, амбулатории, приюти и кастрационни центрове изготвят регистър, в който се вписват данните за обработените кучета (място на залавяне, лице, заловило кучето, номер на поставения нашийник, номер на микрочипа, извършени манипулации, лице, ветеринарен лекар извършил манипулациите, място на обработване, адрес на връщане на кучето).

2. Евтаназия на неизлечимо болни и агресивни безстопанствени кучета:

2.1. На безстопанствени кучета, чието агресивно поведение представлява опасност за хора и животни и може да доведе до нараняване или причиняване на смърт, съгласно чл. 179, ал. 3, т. 4 и § 1, т. 1 от ЗВД и чл. 45, т. 8 от ЗЗЖ.

2.2. На неизлечимо болни животни, съгласно чл. 179, ал. 3, т. 1 от ЗВД и чл. 45, т. 8 от ЗЗЖ.

3. Придобиване на безстопанствено куче от приют

3.1. Всеки приют разработва правила за информиране на гражданите за животните, които се предлагат за осиновяване, съгласно чл. 41, ал. 6 от ЗЗЖ;

3.2. Кучетата, настанени в приют, след обработването им, се предоставят безвъзмездно на гражданите за осиновяване и отглеждане. Гражданите, заявили желание за осиновяване са задължени да подсигурят площ за отглеждане на осиновеното куче, посочена в чл. 34, ал. 1 и ал. 2 от ЗЗЖ, както следва:

- малки породи до 10 кг. - 6 кв.м;

- средни породи до 25 кг - мин. 8 кв.м;

- големи породи над 25 кг - мин.10 кв.м.

Площта по трите позиции се изчислява като обща с хората, живеещи в жилището.

След придобиването им кучетата трябва да бъдат регистрирани по реда на чл. 174 от ЗВД и изискванията на чл. 4 от Наредба за придобиване, притежаване и отглеждане на животни-домашни любимци на територията на Столична община.

3.3. Придобиване на безстопанствено куче от приют се извършва, чрез подадена писмено заявление до управителя на приюта и подписване на декларация за придобиване.

3.4. Придобитите от граждани безстопанствени кучета се отглеждат при спазване изискванията на Наредбата за придобиване, притежаване и отглеждане на животни-домашни любимци на територията на Столична община и не могат да бъдат отглеждани извън границите на дома на своя собственик.

3.5. Ежемесечно управителят на приюта, в който има осиновени кучета, изпраща информация до кмета на района, с копие от документацията за тях.

3.6. Мобилната група от съответния район, осъществява проверки на придобитите от гражданите безстопанствени кучета. При установяване, че за придобитото безстопанствено куче собственикът не е изпълнил разпореденията по т. 3.2, 3.3 и 3.4 от Програмата, мобилната група има право, със съдействието на управителя на приюта, да прибере кучето обратно в приюта и да го предостави отново за осиновяване.

3.7. Кучетата, които постъпват в приют се кастрират, обезпаразитяват, ваксинират и микрочипират. Граждани, които придобиват куче от приют са освободени изцяло от такса куче.

4. Провеждане на образователно-информационни кампании и осиновителни кампании

4.1. Провеждане на образователни кампании за отглеждане на домашно куче в училища и детски градини;

4.2. Провеждане на кампании за популяризиране регистрацията на домашни кучета.

4.3. Създаване на база данни с информация за законодателство, центрове, организации и служби, предлагащи услуги, свързани с безстопанствените кучета и домашни кучета.

4.4. Обучение на служителите от ОП "Екоравновесие" и обмяна на опит и добри практики.

5. Регистрация на домашните кучета. Контрол върху отглеждането на домашни кучета.

5.1. Регистрация на домашни кучета

Наредбата за придобиване, притежаване и отглеждане на животни - домашни любимци /кучета и котки/ задължава собствениците да поставят микрочип и декларират кучетата в районните данъчни служби по местоживеене в 7-дневен срок от придобиването им или навършване на 4-месечна възраст, което се извършва при следния ред:

1. Гражданите попълват декларация по образец, към която прилагат копие от ветеринарно-медицинския паспорт на животното;

2. Декларацията се подава еднократно в районните отдели по местни данъци и такси по местоживеене;

3. Гражданите заплащат такса куче, ако се дължи такава (от такса са освободени кастрираните кучета и идентифицирани с микрочип кучета за първата година след тяхното чипиране);

4. Служителите в отдела "МДТ" поставят печат в оригинала на ветеринарномедицинския паспорт на животното, че същото е декларирано;

5. Отдел "МДТ" по служебен път предоставят на кмета на района декларациите и паспортите на животните;

6. Районните кметове поддържат база данни за домашните кучета, декларирани на тяхна територия. Същата се ползва за нуждите на контрола върху собствениците.

7. В края на всеки месец, районът изпраща до Столична община обобщена информация за декларираните кучета.

5.2.Контрол върху отглеждането на домашни кучета.

5.2.1.Кметовете на райони сформират мобилни групи за проверка редовността на собствениците на домашни кучета, съгласно Наредбата за притежаване и отглеждането им.

5.2.3.Проверките по т.5.2.1. се извършват:

1. В междублокови пространства;

2. В паркове, градини и детски площадки;

3. Съвместно с домоуправителите на регистрираните по Закона за управление на етажната собственост в районните администрации етажни собствености.

6. Подобряване дейността на ОП "Екоравновесие".

6.1. Оптимизиране структурата на ОП "Екоравновесие".

6.2. Повишаване на квалификацията на административния и техническия персонал на ОП "Екоравновесие".

6.3. Разработване/актуализиране на вътрешни Правила за работа на приюти, стопанисвани от общинското предприятие и предоставяне на кучета за придобиване/осиновяване от гражданите;

6.4. Ежемесечни публични отчети на общинското предприятие за дейността му;

6.5. Предприемане на мерки за минимизиране на конфликтите с представители на някои неправителствени организации и граждани при залавянето на кучетата.

6.6. Подобряване на координацията в действията на ОП "Екоравновесие" с приютите за безстопанствени кучета, предвид ограничения капацитет на съществуващите приюти.

6.7. Повишаване ефективността на работа по подадени от гражданите сигнали - денонощна телефонна линия и обратна връзка с хората, подали сигнала

6.8. Изготвяне на карта за проблемните по отношение популацията на безстопанствени кучета зони в града, на основа подадени сигнали на гражданите и отчитане на резултатите от работата по тях

VII. Очаквани резултати и индикатори за отчитане на напредъка при изпълнение на целите.

1. Резултати от изпълнение на задачите за постигане на целите:

1.1. Повишаване безопасността на градската среда;

1.2. Значително намаляване на популацията на безстопанствени кучета;

2. Индикатори за отчитане на изпълнението:

2.1. Брой безстопанствени кучета;

2.2. Брой на регистрираните домашни кучета, вкл. с разбивка по райони на Столична община;

2.3. Брой на кастрираните кучета - домашни любимци;

2.4. Брой кастрирани безстопанствени кучета;

2.5. Брой евтаназирани безстопанствени кучета;

2.6. Брой на осиновените кучета в края на всяка година;

2.7. Брой на екипите за залавяне на безстопанствени кучета;

2.8. Брой сключени споразумения с неправителствени организации за защита на животните, стопанисващи приюти, кастрационни центрове и притежаващи мобилни клиники за участие в кастрационна програма на Столична община, с договорени конкретни ангажименти по отношение месечния брой обработени безстопанствени кучета и кучета - домашни любимци;

2.9. Брой мобилни клиники за кастрации на кучета или оборудвани общински кабинети на територията на съответните районни администрации;

2.10. Брой на изградените нови приюти и кастрационни центрове;

2.11. Брой проведени образователни кампании за отговорностите при отглеждане на домашно куче в училища и детски градини;

2.12. Брой мобилни групи за проверка на редовността на собствениците на кучета - домашни любимци.

2.13. Брой осъществени проверки за изпълнение на задължения за регистрация на кучета - домашни любимци по райони на Столична община

2.14. Брой наложени глоби и санкции за неизпълнение на задължения за регистрация на кучета - домашни любимци

VIII. Дейност на неправителствени организации за защита на животните

1. Организациите за защита на животните, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, с предмет на дейност, съответстващ с целите на Програмата, могат да изграждат за собствена сметка приюти, на терени общинска собственост, отговарящи на нормативните изисквания;

2. Организации, които имат стационарни или мобилни амбулатории, стопанисват приюти или кастрационни центрове могат да кандидатстват, съгласно чл. 40, ал. 4 от ЗЗЖ за участие в Програмата и да сключват със Столична община договори за изпълнението на програмата;

3. В срок от един месец, след влизане в сила на настоящата Програма неправителствените организации за защита на животните, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, с предмет на дейност, съответстващ с целите на Програмата, и които желаят да вземат участие в нейното изпълнение заявяват интерес в Столична община за ресурса, който притежават (ветеринарни лекари, подвижни или стационарни амбулатории) и дейностите, в които могат да участват по т. 4, съобразно този ресурс.

4. Представителите на неправителствените организации могат да участват в следните дейности:

4.1. Организациите за защита на животните трябва да реваксинират срещу бяс и обезпаразитяват на всеки 3 месеца безстопанствените кучета. При поява на заболяване или възникване на инцидент от същите, организацията, под чието наблюдение са тези кучета поема отговорността и разходите за ветеринарномедицинско обслужване;

4.2. Подпомагат Столична община за изпълнение на ежегодните информационни и образователни кампании за дейностите по Програмата;

4.3. Организируют и провеждат задължително осиновителни кампании;

4.4. Организациите за защита на животните, сключили договор/споразумение със Столична община за стопанисване на приют за безстопанствени кучета или кастрационния център задължително подават ежемесечно справка до Столична община за броя кастрирани кучета в приюта.

4.5. Организациите за защита на животните, сключили договор/споразумение със Столична община за стопанисване на приют за безстопанствени кучета или кастрационния център задължително подават ежемесечно справка до съответната районна администрация и за осиновените кучета и техните собственици.

---

(1) Целите по т. 2 са възможни след изпълнение на предлаганите законодателни промени в ЗЗЖ и ЗВД